

Uunga siunnersuut: Uunga siunnersuut:Tupanit nioqqutissat aamma tupanut taarsiunneqarsinnaasut pillugit Inatsisartut inatsisaat
(Peqqissutsimut Naalakkersuisoq)

Saqqummiussissut
(Peqqissutsimut Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Naalakkersuisut sinnerlugit matumuuna tupanit nioqqutissat aamma tupanut taarsiunneqarsinnaasut pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut saqqummiutissavara.

Aallaqqaasiullugu oqartussaasut kommunit tamakkuninngalu suliaqartut assigiinngitsut inatsisissatut siunnersuutip suliarineqarneranut atatillugu tunniusimanerminnik takutitsisimanerannut qutsavigissavakka.

Naalakkersuisut innuttaasut peqqinnerulernissaannut pilersaarussiaq Inuuneritta III-mi allaaserineqartoq, peqqinnissamut politikki akuersissutiginiuuat, innuttaasut peqqinnerulernissaannut pilersaarussiaq Inuuneritta-mit aamma Inuuneritta II-mit sulinermit ilisimalikkanik misilittagarilikkanillu aallaavilimmik suliaq, inuit inooriaasiisa kingunerisartagaannik pinaveersaartitsinermik inooriaatsimullu sunniuteqartartut Kalaallit Nunaanni inuit peqqissusaannut aalajangiisuunerpaat sammineqarlutik.

Naalakkersuisut tupanut tunngatillugu inatsisinik iluarsaaqqinnikkut Nunarsuarmi Peqqinnissamut Suliniaqatigiiffiup, WHO-p, pisariaqarluinartut sulissuteqarfigineqartussatut taallugit kaammattuutigisai arlallit malinniarpaat. Siunnersuut Nunarsuarmi Peqqinnissamut Suliniaqatigiiffiup WHO-p tupanut tunngatillugu sunniuteqarluartumik pitsaaliuinissamik pingaartumik tupanik atuinerup millisinneqarnissaa innuttaasullu tupanik nikotinimiillu akornutaasartunit illersorneqarnissaat pillugu kaammattuutaanik tunngaveqarpoq. Kalaallit Nunaanni atuartut misissuiffigineqarnerat 2022-meersumi aamma Kalaallit Nunaanni innuttaasut peqqissusaannik misissuittitsineq 2018-meersumit paasissutissiissutigineqartut takutippaat, ilaatigut nikotinimik pinngittuuisinnaajunnaarnermik annertuunik ajornartorsiuteqartugut.

Taamatutaaq paasissutissiissutigineqarpoq meeqqani inuusuttunilu pujortartarneq peqqissutsimut akornusiisartunut allanut pissusilersortarnernut ataqatigiittoqartoq. Inuusuttut inooriaasiannik ulluinaanillu misissuinerup takutippaat nikotinimik tupanillu atuinerup imigassamik ikioroornartunillu atuinermut ataqatigiittoqartoq.

Tupanik atuinnermut attuumassuteqartunik suliaqartut peqataatinneqarput, Naalakkersuisut pinaveersaartitsinissamut suliaat Inuuneritta III peqqinnissamik siuarsaanermik suliap atuutsinneqalernissaa siunertaralugu, anguniarneqarluni attuumassuteqartut ikioqatigalugit meeqqat tamarmik toqqissisimanartumik pitsaasumillu peroriartornerminni atugaqarnissaat, nakuusernermut innarlerneqarnermullu illersorneqarlutik, aanngajaarniutinillu tupamillu ajoquserneqaratik.

Atuartuni 5.-10. klassit akornanni atuartunik misissuinerup takutippaa 2022-mi aqqanillinnik aqqaneq marlunnik ukiulinni 13 %-it akissuteqarsimasut pujortartarlutik. Tamatuma kingorna atugaanera qaffappoq taakkunanilu atuartuni 15-17-init akornanni ukiulinni 46 %-it 2022-mi pujortartarlutik allallutik. 16-inik ukiullit akornanni 2022-mi 32 %-it allapput ullut tamaasa pujortartarlutik.

Peqqinnissaqarfiup aningaasartuutaasut amerlasoorpassuip peqqinnissamut atortarpai. Nikotineqartunik atuisuusut ikinnerulernerisigut innuttaasut nikotinimik atuisuunermik pissuteqartunik nappaateqartut ikinnerulernerannik kivitseqataasinnaavoq, taamaasillunilu siunissami ungasinnerusumi peqqinnissaqarfimmut tassunga aningaasartuutit ikinnerulissallutik. Maannakkut piffissami angutit arnallu akornanni toqussutaasartuni kræfti pissutaanerpaasarpoq, annermillu puakkut kræfti atugaakkajulluni. Pujortartarneq puakkut kræfteqalertarnermut pissutaasartoq uppernarsaatissaqarluarpoq, ataasiakkaanut artukkiisuulluni pisortanullu aningaasartuuterujussuulluni.

Taamaattumik inuiaqatigiinni nikotinimik pinngittuuisinnaajunnaartarnerup akiornissaasut sakkussat tamaasa atornissaannut pissutissaqarluarpoq.

Tunisassiat nikotinimik akullit suli amerliartuinnarput. Siunnersuutikkut e-sikaritsit taakkualu imerpalasortaat e-væskit siullermeerlutik aalajangersaaffigineqarput. Siornatigut e-sikaritsit peqqinnermut tunngasunik inatsiseqartitsinermi immikkut malittarisassiorfigineqarsimangillat, taamaalillunilu meeqqanut inuusuttunullu 18-it inorlugit ukiulinnut e-sikaritsinik tuniniaanissamik inerteqqummik inatsisitigut tunngavissaqarsimanani. E-sikaritsit meeqqanut inuusuttunullu immikkut pilerigineqartarmata inatsiseqartinneqannginnerata aaqinneqarnissaa pingaaruteqarluinnarpoq. E-sikaritsit inerteqqutaalersinniarneqarput, taakku peqqissutsimut ajoqutaasunut arlalippassuarnut attuumassuteqarmata.

Taamaammat siunnersuummi matumani siunertaq tassaavoq meeqqanut inuusuttunullu pitsaaliuinnermik aqqissuussamillu suliniutit ilanngunnissaat. Inuiaqatigiinni nikotinimik pinngittuuisinnaajunnaarneq ajoraluartumik siammarsimavoq. Inatsisissatut siunnersuummi tupanik nioqqutissiat ersittumiitittarnerannut piunasaqaatit sukannernerulersinneqarnissaat siunnersuutigineqarpoq. Taamaalilluni siunnersuutigineqarpoq tupanik nioqqutissiat tamarmik pisinianut takuneqarsinnaanngittumut inissinneqassasut. Pisiniarfiit ataasiakkaarlutik aalajangertassavaat tupanik nioqqutissiat tuniakkatik qanoq inississanerlugit.

Assiaqutsersuinikkut nittarsaasseqqusaannginnikkullu siunertaavoq meeqqat inuusuttullu pissusissamisuunngitsumik sunnerneqarnissamat illersorneqarnissaat, taamatuttaaq meeqqat inuusuttullu tupamit nioqquitit ulluinnarni nioqqutissatut nalinginnaasutut isigilissanngimmassuk.

Inatsisissatut siunnersuut nikotininimik pinngittuuisinnaajunnaartarneq sapinngisamik killilersimaarneqarnissaanut iluaqutaassaaq. Taamaattumik tupat pillugit inatsisissatut siunnersuummi siunertarineqarpoq pitsaaliuiniarluni sulinerup tapersorneqarnissaa innuttaasullu pitsaasumik inuunerannut tunngavissiiinissaq, pingaartumik meeqqat inuusuttullu eqqarsaatigalugit. Meeqqat inuusuttullu tatituut atorfissaqartippavut inuiaqatigiinnik nukittuunik pilersitseqataasinnaasut.

Taamatut oqaaseqarlunga siunnersuut Inatsisartunut oqallisigisassanngortippara.